UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Honoratum vehiculis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

prope camerã, propter cuius ſtrepitum nõ poteſt ſtudere, vtrũ
* poſſit ipſum expellere? Dic ꝙ ſic,* ſm Spe. in titu. de iudi. §. ge-
4 nerali. ver. hoc etiã no. do. Ant. in proe. decre. † Itẽ adde ꝙ a ſnĩa
lata ſuper iſta expulſione non põt appellari, ſm Bar. in l. j. §. ſi de
mo. poſſeſ. fue. appe. q2 eſt cauſa que celeritatem deſiderat, ergo
* non appellatur.* Nõ appellatur. Adde Feli. in c. ſignificauerũt.
5 ad finẽ, de iudi. in fi. l. fi. ff. de appel. reci. ¶ † Sed quid ſi mallea-
tores fuerint prope monaſterium, adeo ꝙ propter ſtrepitũ tur-
baretur offĩm ⁊ cultus diuinus? Dic ꝙ poſſunt expelli. Text. eſt
6 ſingu. xviij. q. ij. c. pridẽ. † Quid de doctore legẽte ſi ſcholares vo-
ciferãt, vtrum poſſit dimittere lectionẽ? Dic ꝙ non gl. eſt ſingu.
xlviij. diſ. ſcimus. Itẽ pro ſnĩa gl. facit. Nam dominium riparum
ſpectat ad iſtos, qui habent predia adherentia ripis. Inſti. de re.
diui. §. riparum. tamen de iure non poſſunt habere aliquid quod
impediat publicam nauigationem. l. j. in prin. ff. de flumi.
* ¶ Quod ſic. Uide Fel. in c. ſignificauerunt. de iud.

De honoratorum vehiculis. Rub. XIX.

LEX VNICA.

Omnes. Honorati antiquitus in ſignũ digni-
tatis, ⁊ honoris, hoĩes ĩ dignitate po-
ſiti ibãt in carrucis ſeu vehiculis, dubitabatur in ci-
uitate Romana, vel vrbe Cõſtãtinopolitana, vbi erat
princpes an poſſint vti vehiculis oẽs poſiti in dignitatibus illis,
⁊ in illis ciuitatibus. Et videbatur ꝙ non, propter reuerentiam
principis, tamen hic princeps permittit omnibus habẽtibus di-
gnitatem ꝙ poſſint vti dictis vehiculis, etiã in illis ciuitatibus.
Quero vtrum habeãt neceſſe vti carrucis. Tex. innuit quod ſic,
dum dicit ſemper vtentur. Gl. tamen exponit, id eſt, liceat eis vti
1 ſi velint. † Et ſic no. ꝙ doctores non habent neceſſe ſemper vti in-
ſignijs doctoratus, ſed poſſunt, ſi velint etiam vbi eſt princeps.

De metropoli Beryto. Rub. XXI.

LEX VNICA.

1 ☞ Ciuitas ſi efficitur metropolitana, non per hoc exit de iuriſ-
dictione metropolitani.
8 Plures rectores in eadem ciuitate eſſe poſſunt, ſed in eadẽ pro-
uincia non poteſt eſſe niſi vnus preſes.
9 Prouincia non poteſt diuidi in plures ſine reſcripto principis.
10 Communitates in preiudicium ciuitatis non poſſunt inter ſeip-
ſas diuidere ſine eius licentia.
De prouincijs, earum diuiſione, de ciuitatibus ⁊ formis earum

Propter. In eadẽ prouincia poſſunt
eſſe due ciuitates mrẽs, ſiue
matrices. hoc dt in terminis. Pone caſum. In
ꝓuincia Phenice erãt ciuitates q̃dã, ſ. metro-
politana, ⁊ magna, q̃ vocat̃ Tyr⁹, In eadẽ ꝓ-
uincia erat q̃dã ciuitas q̃ vocabat̃ Beryt⁹, in
qua erat ſtudiũ gñale, ⁊ ĩ eadẽ vigebat multũ
peritia literarũ. ĩpetrauit a principe Beryt⁹, vt iſta ciuitas voca
ret̃ metropolitana ſicut ciuitas Tyri, ⁊ hoc Imperator ei cõceſ-
ſit ꝓpter multas ỽtutes, quib⁹ ciuitas illa erat ornata. hoc pri-
mo. Sʒ cõtra hoc inſtat̃, q2 Imperator facit iniuriã Tyro. Ad
hoc rñdet Imperator ꝙ nulla ei fit iniuria, q2 ipſa etiã remanet
metropolitana priuilegio antiquorũ Imperatorũ, ⁊ Beryt⁹ effi-
a cit̃ metropolitana priuilegio ſuo h. d.[a] ¶ † Pro declaratiõe q̃ro
1 q̃ dicat̃ ciuitas metropolitana, gl. dt. i. archiepiſcopalis.[b] ¶ † Sʒ
b videamus de iure antiquo anteq̃ eſſent epi ⁊ archiepi, quid erat.
3 Rñ. tres erant ordines ciuitatum, quedã maxime, quedã magne,
q̃dã parue. Maxime dicebant̃ ille, in quibus erat forũ cauſarũ,
cui ſuberãt multe alie ciuitates, etiã habẽtes merum imperium.
Magne ciuitates dicebãtur ille que habebãt merum imperium
nõ tamẽ habebãt alias ſub ſe. Parue dicebãtur ille. que non ha-
bebãt merum imperium, ſed ſolã iuriſdictionẽ, que datur defen-
ſoribus ciuitatum, vt in auth. de defen. ciui. Iſtã diffinitionẽ facit
c tex. ff. de excuſ. tut. l. ſi duas.[c] §. decet. Illa ergo ciuitas, que erat
maxima, vocabatur metropolitana hoc reſpectu inuentum eſt ꝙ
d ciuitas, cuius ſedes eſt patriarchalis vel archiepiſcopalis,[d] dicit̃
metropolitana, q2 habet plures epiſcopos ſub ſe habẽtes merũ
imperium. Illa vero que habet epiſcopũ, dicitur ciuitas non me-
4 tropolis. † Sed quero, qualiter cõſtituatur ciuitas? Rñ. volunta-
te Principis volẽtis aliquem locum eſſe ciuitatẽ. Probatur per
e hãc legẽ. Inn. tenet hoc in c. cũ ab eccleſiarũ. extra de offi. ordi.[e]
Uñ poſſibile eſt eſſe ciuitatẽ, licet nõ habeat epiſcopũ, q2 Prin-
ceps nõ põt facere epm, ſed dat alia priuilegia, ⁊ ſic non ſequitur
f ſi papa priuat ciuitatẽ epo, ergo deſinit eſſe ciuitas.[f] ¶ † Sʒ q̃-
ro, qualiter ꝓuincia cõſtituatur. hic videtur tex. ꝙ omnes ciuita-
tes que ſubſunt vni metropolitano, faciãt vnã prouinciam, vt hic
in fi. ibi. ſit illa mr̃ ꝓuincie ⁊c. do. Cy. tãgit de preſcr. lon. tem. l. fin.
⁊ ibi determinat, quod ꝓuincia appellatur ſm cõmunem vſum, vt
Tuſcia, Lõbardia, ⁊ ſi. ⁊ iſto iure vtimur. Arbitror tñ ꝙ olim fa-
cta fuiſſet diſtinctio ꝓuinciarũ ſic, i. vt oẽs ciuitates que ſuberant
vni preſidi, ⁊ vni metropolitano, cõſtituerent vnam prouinciam,
vt l. illicitas. §. qui vniuerſas. ff. de offi. preſi. ⁊ ſic ſecundum illum
ritum antiquũ remanet adhuc hodie nominatio prouinciarum,
6 quo ad quedam. † Tamen quelibet ciuitas habens diſtinctum
territorium, que ſuperiorem non recognoſcit, poteſt dici ꝓuincia.
g vt no. gl. in l. fi. §. de lõg. tẽp. preſcri.[g] ¶ † Tertio quero pro decla-
7 ratione huius ꝙ hic principaliter dicitur, quõ in eadem prouin-
cia poſſint eſſe due ciuitates matrices, videtur enim monſtrum,
quod in eodem corpore ſint duo capita. vt extra de offic. ordin. c.
qm̃. Rñdet gl. ſi quis fatetur in eodẽ epiſcopatu duos epiſcopos,
illud eſſet monſtrum, ſed ꝙ vnus eps habeat duas eccleſias eque
principales, hoc non eſt monſtrum ita loquitur hic, vide gl. iſtam,
8 ⁊ not. eam. † Circa primum inſurgit dubium, quõ eſt ꝙ vna ci-
uitas non poteſt habere duos rectores, cum in eodem tribunali
poſſint eſſe plures iudices, vt l. j. ff. de offi. conſul. ⁊ ff. de re iudic. l.
Põponius ſcribit ſi vni. Rñdeo, iſta procedũt ad ſimilitudinem
corporis humani. Monſtrum enim eſſet, ſi aliquis haberet duo
capita, ſed nõ ſi haberet duas manus, vel duos pedes, vel ſimilia,
⁊ ideo iſti rectores prouinciarum qui merum locum capitis te-
nẽt, nõ poſſunt eſſe plures, vñ nõ põt eſſe niſi vn⁹ rex. vij. q. j. c. ſ api
bus. Sed alia officia inferiora poſſunt in eodẽ corpore multiplica
ri, ⁊ ſic poſſunt eſſe plures rectores in eadẽ ciuitate. vel in vna ec-
cleſia parochiali plures capellani, ⁊ vni⁹ pupilli plures tutores.
⁊ ſimilia. Circa fin. ſ. ꝙ due ciuitates matrices ſint in eadẽ ꝓuin-
cia ſub vno tamẽ preſide, nihil eſt quod impediat, nam quilibet
priuatus poteſt habere in pluribus ciuitatibus domicilium, ⁊ in
vtraque eſſe equaliter inſtructus, vt l. domicilium. ff. ad muni. ſm
hoc in vna prouincia parificantur ciuitates magne. remanente
9 vnitate prouincie. † Sed quero, an vna prouincia poſſit diuidi in
duas. tex. dicit ꝙ ſic, ff. de aſſeſ. l. ſi eadẽ, puto tamẽ ꝙ hoc nõ poſ-
10 ſit fieri ſine reſcripto Principis, vt ibi patet, ⁊ arg. hui⁹ legis. † ⁊
per hoc dico ꝙ cõmunitates non poſſunt ſeipſas diuidere in plu-
res ſine licentia ciuitatis, cui ſubſunt, quod intelligitur quantum
ad preiudicium ciuitatis, ſed inter ſe cauſa cõmodioris admini-
ſtrationis poſſunt hoc facere, ſicut in pluribus tutoribus, videt̃,
vt l. iij. §. fi. cum l. ſeq. ff. de admi. tut. vnum tñ cõmune remanebit,
11 vt l. inter tutores. ff. de admi. tut. † Quero vtrum de duabus ciui-
tatibus, vel prouincijs poſſit fieri vna. Dicit gl. ꝙ ſic, vt in authẽ.
vt iud. ſine quoquo ſuffra. §. illud. ⁊ §. hoc autẽ. Imo fit hoc mul-
tis modis. Quandoque cum vna non ſubijciatur alteri. ſed vt v-
niatur, ⁊ hec vnio, vel fit ꝙ vna ſit principalior altera, vel quod v-
traque ſit eque principalis, vt no. per gl. extra ne ſede vac. c. j. ⁊ ibi
12 per Inno. ⁊ doct. iuris canonici. ¶ † Quero, quando vniuntur
due prouincie, ita quod vtraqʒ remanet principalis, ſed ſub vno
preſide, vtrum negotia vnius prouincie poſſint expediri in alia.
Reſpondeo ſic, vt extra de offi. le. c. nouit. ⁊ per Inno. ibi.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ † In tex. ib., derogatur. not. quod per hoc apparet
3 aperte quod ſi aliqua ciuitas efficitur metropolitana, quod non
propterea exijt de iuriſdi. metropolitani ſub cuius iure primo di-
ſtrictus erat, niſi ſit hoc ſpecialiter ſtatutum. Caſus eſt hic ſi be-
ne aduertatis, quod bene no. pro Florentinis, ⁊ Piſanis.
b ALEX. ¶ Adde ad hoc Bart. ⁊ doct. in l. ſi heres. in §. vicis.
* de le. j. Item quid ſit caſtrum, villa, burgus, vicus.* Uicus, vide
* Felici. plene de oĩbus predictis, in c. Rodulph⁹. de reſcri.* Bar.
in l. j. §. ſiue autẽ. ff. de ope. no. nun. ⁊ que ibi dixi poſt eum, ⁊ dixi
quid ſit patria, ⁊ quid ſit terra.
c ¶ L. ſi duas. Et ibi vide Nicol. de Neap. in §. grãmatici. ỽ. q̃rit
gl. q̃ dicũtur in lec. Bar. ⁊ adde Firma. in tractat de epo. in plud.
d ¶ Patriarchalis vel Archiepiſcopalis. Adde Nic. de Neapo.
in l. ſi duas. §. decet. ff. de excuſa. ⁊ Bert. Firma. in ſuo tractatu, de
epiſco. in preludijs.
e ALEX. ¶ Ubi dicit ꝙ ſi Imperator ex certa ſcientia ſcribit
vni loco tanq̃ ciuitati, ſciens non eſſe ciuitatem eo ipſo ciuitas
efficitur. Ang. Adde quod ſi ſummus pontifex ſcribit aliquid a-
licui caſtro, ⁊ illud appellat ciuitatem, vide in cle. ſi ſummus pon-
tifex. de verbo. ſigni. Item his dictis adde Bar. in l. j. ff. de verbo.
ſigni. vide Bar. in extrauagan. qui ſint rebel.
f ALEX. ¶ Uide etiã p Bar. in extrauag. qui ſint rebel. ⁊ p gl.
⁊ Flo. in l. ciuitas. ff. ſi cer. peta. Et lʒ Bart. in d. extrauagã. dicat
quod princeps alicui loco ſcribẽs tãq̃ ciuitati, videat̃ ciuitatem
cõſtituere ſi alias nõ erat, hoc tñ videtur contra caſum cle. fin. de
ſen. excõ. vbi eſt text. ꝙ papa etiã ex certa ſcientia nominans cer-
tam perſonam ſub noĩe dignitatis, que dignitas ante non erat in
illo, non tñ illam dignitatẽ videtur concedere. Et qualiter con-
ſtituat̃ ciuitas, vide Bar. in l. ſi heres. §. vicis. de leg. j. Bar. in l. ſi.
de ver.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN